

ÚČETNICTVÍ PRO ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVNÉ CELKY, PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE A ORGANIZAČNÍ SLOŽKY STÁTU

aplikace v příkladech

MD

D

- **ÚČETNICTVÍ PRO STATISTIKU –
POMOCNÝ ANALYTICKÝ PŘEHLED**
- *výklad nových českých účetních standardů,
postupů účtování a účetních souvztažností
na příkladech*
- *specifika rozpočtových záležitostí
a finančního řízení vybraných
účetních jednotek*

Miroslav Máče

ÚČETNICTVÍ PRO ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVNÉ CELKY, PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE A ORGANIZAČNÍ SLOŽKY STÁTU

aplikace v příkladech

GRADA Publishing

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována ani šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno.

Edice Účetnictví a daně

Ing. Miroslav Máče, CSc., Ph.D.

**Účetnictví pro územní samosprávné celky, příspěvkové organizace
a organizační složky státu**

Vydala Grada Publishing, a.s.
U Průhonu 22, Praha 7, jako svou 4638. publikaci
Realizace obálky Jan Dvořák
Sazba Antonín Plicka
Odpovědná redaktorka Ing. Milada Kmočová
Počet stran 640
První vydání, Praha 2012
Vytiskly Tiskárny Havlíčkův Brod, a. s.

© Grada Publishing, a.s., 2012

ISBN 978-80-247-3637-2 (tištěná verze)

ISBN 978-80-247-7574-6 (elektronická verze ve formátu PDF)

ISBN 978-80-247-7575-3 (elektronická verze ve formátu EPUB)

GRADA Publishing: tel. 234 264 401, fax 234 264 400, www.grada.cz

Obsah

Předmluva	13
ÚČETNICTVÍ PRO EVIDENCI	25
1. Účetnictví	27
1.1 Předmět účetnictví	27
1.2 Předpoklady a zásady účtování	27
1.3 Oceňování	29
1.4 Účetní veličiny	33
1.4.1 Aktiva	33
1.4.2 Závazky	34
1.4.3 Vlastní kapitál	34
1.4.4 Náklady	35
1.4.5 Výnosy	36
2. Účtování	38
2.1 Cíle účtování	38
2.2 Bilanční princip	38
2.3 Relační princip	44
2.3.1 Relace	44
2.3.2 Funkce	46
2.3.3 Relační algebra	51
2.3.4 Okruhy	53
3. Základy účetnictví	57
3.1 Účetní toky	57
3.2 Finanční účty	57
3.2.1 Pokladna	58
3.2.2 Účetní operace ve vztahu k bance	59
3.3 Zúčtovací vztahy	61
3.3.1 Pohledávky a závazky z obchodních závazkových vztahů	61
3.3.2 Pohledávky a závazky z pracovněprávních vztahů	62
3.3.3 Pohledávky a závazky vůči veřejným rozpočtům	63
3.3.4 Ostatní pohledávky a závazky	65
3.4 Náklady a výnosy	66
3.4.1 Náklady	66
3.4.2 Výnosy	67
3.5 Zásoby	68
3.5.1 Oceňování	68
3.5.2 Nakupované zásoby	69
3.5.3 Zásoby vlastní výroby	72
3.6 Dlouhodobý majetek	74
3.6.1 Oceňování	75
3.6.2 Dlouhodobý nehmotný a hmotný majetek	75
3.7 Účetní převody	80
3.7.1 Odpisy a oprávky	80
3.7.2 Rezervy	83
3.7.3 Opravné položky	84
3.7.4 Oceňovací rozdíly	85
3.7.5 Fondy	86

3.8 Akruální koncept a časové rozlišení	88
3.8.1 Náklady příštích období	89
3.8.2 Výnosy příštích období	89
3.8.3 Výdaje příštích období	89
3.8.4 Příjmy příštích období	90
4. Dodatek – Směrnice oběhu dokladů	92
PŘÍLOHA Č. 1	107
PŘÍLOHA Č. 2	108
PŘÍLOHA Č. 3	109
PŘÍLOHA Č. 4	110
ÚČTOVÁNÍ PŘÍSPĚVKOVÝCH ORGANIZACÍ	111
5. Investiční činnost	115
5.1 Pořízení dlouhodobého majetku	115
5.1.1 Dlouhodobý nehmotný majetek	115
5.1.2 Dlouhodobý hmotný majetek	120
5.2 Vyřazení dlouhodobého majetku	134
5.2.1 Vyřazení dlouhodobého nehmotného majetku	134
5.2.2 Vyřazení dlouhodobého hmotného majetku	135
5.3 Stárnutí dlouhodobého majetku	140
5.3.1 Odpisy	140
5.3.2 Opravné položky	143
5.3.3 Rezervy	143
5.3.4 Kurzové rozdíly	145
6. Provozní činnost	147
6.1 Materiál	147
6.2 Zásoby vlastní výroby	156
6.3 Zvířata	159
6.4 Zboží	161
6.4.1 Příjem zboží	161
6.4.2 Výdej zboží	164
6.5 Služby	166
6.5.1 Výdaje	167
6.5.2 Příjmy	170
6.6 Stárnutí oběžného majetku	173
6.6.1 Opravné položky	173
6.6.2 Rezervy	175
6.6.3 Kurzové rozdíly	176
7. Financování	177
7.1 Úvěry	177
7.2 Transfery	179
7.3 Fondy	183
7.3.1 Fond odměn	184
7.3.2 Rezervní fond	185
7.3.3 Fond reprodukce majetku	186
7.3.4 Fond kulturních a sociálních potřeb	187
8. Podrozvahové účty	191
9. Dodatek – Účetní okruhy	192
9.1 Okruhy činností účetní jednotky	192

9.2 Okruh běžného účtu	192
9.2.1 Rozpočtová skladba	192
9.2.2 Okruhy běžného účtu	195
9.3 Okruh majetku	196
9.4 Programová simulace účetnictví	197
ÚČTOVÁNÍ OBCÍ, MĚST A KRAJŮ	201
10. Provozní činnost	203
10.1 Běžné příjmy	203
10.1.1 Účtování o daňových příjmech – třída 1 rozpočtové skladby	203
10.1.2 Účtování o nedaňových příjmech – třída 2 rozpočtové skladby	205
10.2 Běžné výdaje	207
11. Investiční činnost	214
11.1 Kapitálové výdaje	214
11.2 Kapitálové příjmy	216
12. Finanční činnost	220
12.1 Cenné papíry	220
12.2 Úvěry	221
12.2.1 Úvěry přijaté na základní běžný účet	221
12.2.2 Úvěry čerpané přímo z úvěrového účtu	222
12.2.3 Účtování kontokorentu	223
12.3 Návrtné finanční výpomoci a půjčky	224
12.3.1 Přijaté návratné finanční výpomoci	224
12.3.2 Přijaté půjčky od občanů	225
12.3.3 Poskytnuté návratné finanční výpomoci obcím	226
12.3.4 Poskytnuté půjčky občanům	227
12.4 Leasing	227
12.5 Transfery	229
12.5.1 Přijaté transfery neprůtokové od právnických a fyzických osob	231
12.5.2 Přijaté transfery neprůtokové od obcí	231
12.5.3 Přijaté transfery neprůtokové od kraje	232
12.5.4 Přijaté transfery neprůtokové ze státního rozpočtu a státních fondů	234
12.5.5 Poskytnuté transfery neprůtokové právnickým a fyzickým osobám	245
12.5.6 Poskytnuté transfery neprůtokové vlastní příspěvkové organizaci	247
12.5.7 Poskytnuté transfery neprůtokové jiným obcím	248
12.5.8 Průtokové transfery kraje	250
12.5.9 Průtokové transfery státního rozpočtu a státních fondů	251
12.6 Fondy	252
12.6.1 Investiční činnost – Fond obnovy majetku	253
12.6.2 Provozní činnost – Fond obnovy majetku	254
12.6.3 Sociální činnost – Fond rozvoje bydlení	255
12.6.4 Sociální činnost – Sociální fond	258
12.6.5 Financování – Fond rozvoje bydlení	261
12.7 Rezervy a termínované vklady	264
12.8 Pokladna	270
12.8.1 Převod peněz mezi pokladnou a bankovním účtem	270
12.8.2 Příjmy do pokladny	271
12.8.3 Výdaje z pokladny	272
13. Časová závislost hodnoty majetku, pohledávek a závazků	273
13.1 Odpisy	273

13.1.1	Odpisování dlouhodobého majetku pořízeného z vlastních zdrojů	275
13.1.2	Odpisování dlouhodobého majetku pořízeného z dotace	276
13.1.3	Odpisování dlouhodobého majetku pořízeného darem	277
13.2	Opravné položky	281
13.2.1	Opravné položky k majetku	281
13.2.2	Opravné položky k pohledávkám	281
13.2.3	Odpis pohledávky	282
13.3	Přecenění majetku	283
13.3.1	Přecenění reálnou hodnotou dlouhodobého majetku	284
13.3.2	Přecenění reálnou hodnotou krátkodobého finančního majetku	286
13.4	Kurzové rozdíly	287
14.	Daně	288
14.1	Daň z příjmu	288
14.2	Daň z přidané hodnoty	289
14.2.1	Sledování obrátu u neplátce DPH	291
14.2.2	DPH na výstupu	291
14.2.3	DPH na vstupu – provozní činnost	292
14.2.4	DPH na vstupu – investiční činnost	293
14.2.5	Přenesená daňová povinnost – v provozní činnosti	295
14.2.6	Přenesená daňová povinnost – v investiční činnosti (metodika Gordic)	295
14.2.7	Úhrada daně	296
15.	DODATEK – Inventarizace	298
15.1	Provedení inventarizace	298
15.2	Inventarizace vybraných druhů majetku a závazků	301
15.3	Inventarizační činnosti	303
	ÚČETNÍ VÝKAZY REPORTING	305
16.	Výkazy a sestavy	307
17.	Rozvaha	308
18.	Výkaz zisku a ztráty	312
19.	Přehled o změnách vlastního kapitálu	315
20.	Přehled o peněžních tocích	316
20.1	Výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu	317
20.2	Přehled o peněžních tocích	320
21.	DODATEK – sestavení přehledu o peněžních tocích dle metodiky firmy GORDIC	322
21.1	Principy konstrukce výkazu peněžních toků	322
21.2	Algoritmus nápočtu řádků	323
	KONSOLIDACE VE VEŘEJNÉ SPRÁVĚ	357
22.	Konsolidace územně správných celků	359
22.1	Mateřská a dceřiná společnost	359
22.2	Konsolidovaná účetní závěrka	359
22.3	Metody konsolidace	361

23. Přecenění a goodwill	362
23.1 Akvizice obchodních organizací	362
23.2 Akvizice příspěvkových organizací	364
24. Postupná konsolidace a dekonsolidace	367
24.1 Ekvivalence	367
24.2 Plná konsolidace	369
24.3 Dekonsolidace	372
25. Vyloučení vzájemných vztahů	374
25.1 Poskytnutí služeb mezi společnostmi ve skupině	374
25.2 Úpravy při prodeji zásob dceřiné společnosti	375
25.2.1 Spotřebovaná dodávka	375
25.2.2 Nespotřebovaná dodávka	375
25.3 Úpravy při prodeji majetku dceřiné společnosti	378
25.3.1 Prodej majetku	378
25.3.2 Odpisy po prodeji majetku	379
25.4 Úpravy při prodeji majetku mimo skupinu	380
25.5 Vyloučení opravné položky k pohledávkám ve skupině	381
25.6 Vyloučení přerozdělení zisku ve skupině	382
25.7 Úpravy při prodeji zásob mateřské společnosti	382
25.7.1 Spotřebovaná dodávka	382
25.7.2 Nespotřebovaná dodávka	383
25.8 Úpravy při prodeji majetku mateřské společnosti	384
25.9 Úpravy společností v ekvivalenci	385
25.10 Příklady zahrnující vnitroskupinové operace	385
26. Konsolidované výkazy ÚSC	391
27. Programová realizace konsolidace	406
27.1 Sběr dat a přecenění	406
27.2 Přepočtení měny	407
27.3 Konsolidace investic	407
27.4 Zaúčtování eliminace	408
27.5 Realizace procesu konsolidace	408
CONTROLLING MANAŽERSKÉ ŘÍZENÍ VEŘEJNÉ SPRÁVY	409
28. Manažerské účetnictví nebo Controlling	411
29. Příjmy a výdaje veřejné správy	413
30. Cílově orientované rozpočtování	418
31. Výkonově orientované účetnictví	424
32. Odpovědnostně orientované účetnictví	427
33. Cílově orientované účetnictví	434
34. Finanční řízení organizace veřejného sektoru	437
35. Rozpočtový výhled	447
36. Programová realizace controllingu	450

ŘÍZENÍ LIKVIDITY A HODNOTY	453
37. Řízení hotovosti	455
37.1 Miller-Orrův model	455
37.2 Řízení úrovně stavu hotovosti	457
38. Jednokrokové řízení likvidity	458
38.1 Princip řízení likvidity	458
38.2 Očekávané výdaje	458
38.3 Očekávané příjmy	459
38.4 Plánování likvidity	461
39. Vícekrokové řízení likvidity	462
39.1 Horizont řízení	462
39.2 Hodnocení likvidity	462
39.3 Řízení likvidity	463
40. Projektové financování	465
41. Úvěrové financování	467
42. Programová realizace řízení likvidity	470
43. DODATEK – Průběžné odhadování	471
43.1 Bayesovský přístup k identifikaci parametrů modelu	471
43.2 Algoritmus identifikace parametrů modelu – LDFIL	473
43.3 Praktické použití procedury LDFIL	475
44. Rozpočtová pravidla územních rozpočtů	477
45. Rozpočtová skladba	478
46. Rozpočtový výhled	479
46.1 Rámcový rozpočtový výhled	479
46.2 Rozpočtový výhled podle oblastí činností	480
47. Finanční analýza	482
47.1 Klasická finanční analýza	482
47.2 Ukazatelé podle zákona č. 420/2004 Sb.	483
47.2.1 Podíl pohledávek na rozpočtu	483
47.2.2 Podíl závazků na rozpočtu	484
47.2.3 Podíl zastaveného majetku na celkovém majetku územního celku	484
48. Procesní analýza a řízení	485
49. Zachování majetku a kapitálu	488
49.1 Nominální zachování kapitálu	488
49.2 Reálné zachování majetku	489
49.3 Udržení substance	491
ÚČETNICTVÍ PRO ŘÍZENÍ	497
50. Vazby mezi účty	499
50.1 Účtování	499
50.2 Parametrizace vazeb mezi účty	500
50.3 Rozvaha a vazby mezi účty	502

51. Proforma rozvahy	503
52. Predikce účtů rozvahy	505
53. Řízení účtů rozvahy	510
54. Účetnictví v lineárním prostoru	514
54.1 Účetní lineární prostor	514
54.2 Lineární zobrazení v účetnictví	516
54.3 Účetní matice	517
54.4 Rozvaha bilineární formou	518
55. Finanční řízení účetní jednotky	521
55.1 Lineární diskretní systém	521
55.2 Účetní jednotka dynamickým systémem	522
55.3 Řízení účetních stavů	523
ÚČETNICTVÍ PRO STATISTIKU	531
56. Vybrané účty pro statistiku	533
56.1 PAP – pomocný analytický přehled	533
56.2 GAAP – všeobecně uznávané účetní zásady	549
56.2.1 Principy účtování Pomocného analytického přehledu	550
56.2.2 Účtování zboží, výrobků a služeb	551
56.2.3 Účtování nákladů a tržeb	552
56.2.4 Účtování rezerv a záloh	555
56.2.5 US GAAP a PAP	555
56.3 Účetní doklady pro statistiku	556
56.3.1 Rozšíření účetní věty	556
56.3.2 Rozšířené zaúčtování dokladu přes pomocný účet	556
56.3.3 Rozšíření účetního deníku o nový druh dokladu	559
57. Účtování provozní činnosti pro statistiku	562
57.1 Běžné příjmy	562
57.1.1 Účtování o daňových příjmech – třída 1 rozpočtové skladby	562
57.1.2 Účtování o nedaňových příjmech – třída 2 rozpočtové skladby	563
57.2 Běžné výdaje	565
58. Účtování investiční činnosti pro statistiku	571
58.1 Kapitálové výdaje	571
58.2 Kapitálové příjmy	573
58.3 Vyřazení majetku z účetní evidence	574
59. Účtování finanční činnosti pro statistiku	576
59.1 Cenné papíry	576
59.2 Úvěry	577
59.2.1 Úvěry přijaté na základní běžný účet	577
59.2.2 Úvěry čerpané přímo z úvěrového účtu	578
59.2.3 Účtování kontokorentu	578
59.3 Návrtné finanční výpomoci a půjčky	579
59.3.1 Přijatá návratné finanční výpomoci	579
59.3.2 Přijaté půjčky od občanů	580
59.3.3 Poskytnuté návratné finanční výpomoci obcím	581
59.3.4 Poskytnuté půjčky občanům	581
59.4 Leasing	582

59.5	Transfery	583
59.5.1	Přijaté transfery neprůtokové od právnických a fyzických osob	583
59.5.2	Přijaté transfery neprůtokové od obcí	584
59.5.3	Přijaté transfery neprůtokové od kraje	585
59.5.4	Přijaté transfery neprůtokové ze státního rozpočtu a státních fondů	586
59.5.5	Poskytnuté transfery neprůtokové právnickým a fyzickým osobám	596
59.5.6	Poskytnuté transfery neprůtokové vlastní příspěvkové organizaci	597
59.5.7	Poskytnuté transfery neprůtokové jiným obcím	598
59.5.8	Průtokové transfery kraje	599
59.5.9	Průtokové transfery státního rozpočtu a státních fondů	600
59.6	Fondy	601
59.6.1	Investiční činnost – Fond obnovy majetku	601
59.6.2	Provozní činnost – Fond obnovy majetku	602
59.6.3	Sociální činnost – Fond rozvoje bydlení	603
59.6.4	Sociální činnost – Sociální fond	605
59.6.5	Financování – Fond rozvoje bydlení	607
59.7	Rezervy a termínované vklady	609
59.8	Pokladna	613
59.8.1	Převod peněz mezi pokladnou a bankovním účtem	613
59.8.2	Příjmy do pokladny	614
59.8.3	Výdaje z pokladny	615
60.	Časová závislost hodnoty majetku, pohledávek a závazků	616
60.1	Odpisy	616
60.1.1	Odpisování dlouhodobého majetku pořízeného z vlastních zdrojů	616
60.1.2	Odpisování dlouhodobého majetku pořízeného z dotace	616
60.1.3	Odpisování dlouhodobého majetku pořízeného darem	617
60.2	Opravné položky	618
60.2.1	Opravné položky k majetku	618
60.2.2	Opravné položky k pohledávkám	618
60.2.3	Odpis pohledávky	619
60.3	Přecenění majetku	620
60.3.1	Přecenění reálnou hodnotou dlouhodobého majetku	620
60.3.2	Přecenění reálnou hodnotou krátkodobého finančního majetku	621
60.4	Kurzové rozdíly	622
61.	Daně	624
61.1	Daň z příjmu	624
61.2	Daň z přidané hodnoty	625
61.2.1	Sledování obratu u neplátce DPH	625
61.2.2	DPH na výstupu	626
61.2.3	DPH na vstupu – provozní činnost	627
61.2.4	DPH na vstupu – investiční činnost	628
61.2.5	Přenesená daňová povinnost – v provozní činnosti	629
61.2.6	Přenesená daňová povinnost – v investiční činnosti (metodika Gordic)	630
61.2.7	Úhrada daně	631
Literatura		632

Předmluva

Poté, co jsem se před rokem seznámil s knihou Miroslava Máčeho „Účetnictví pro územní samosprávné celky, příspěvkové organizace a organizační složky státu 2010“, požádal jsem ho, aby knihu podstatně pozměnil tak, aby odrážela nejen nově vydané předpisy v oblasti účetnictví, ale i vývoj v metodické oblasti firmy Gordic.

Předně musím uvítat snahu autora matematizovat účetnictví. Již více než dvacet let prosazují, aby účetnictví svou formou vycházelo ze základů přírodních a technických věd a obsahem zůstalo vědou společenskou. Tento můj názor autor vyjádřil již na začátku knihy v kapitole „Relační princip“ a dokončil na konci knihy v kapitole „Účetnictví v lineárním prostoru“. Jen zavedením vyšší matematiky do účetnictví lze využít mnohé poznatky z technické kybernetiky, kterou jsem kdysi studoval.

Aby kniha byla potřebná pro praxi, musí obsahovat příklady účtování. Jde o metodickou pomoc, kterou nabízí i firma Gordic. Proto jsem přijal s povděkem více než 360 stran příkladů na účtování. Firma Gordic vždy odkrývala své metodické postupy široké veřejnosti. Proto je v knize uveden plný algoritmus sestavení „Přehledu o peněžních tocích“. Neznám literaturu, která by tento algoritmus s vysvětlením prezentovala tak, aby jej uživatelé pochopili.

V budoucích letech před námi stojí problém konsolidace účetních výkazů. Přestože konkrétní pravidla konsolidace nejsou zveřejněna, autor se snaží vysvětlit obecná pravidla konsolidace na četných příkladech. Z tohoto výkladu je i patrný vývoj v této oblasti ve firmě Gordic. Nově je také firmou Gordic nabízeno, zejména krajským úřadům, manažerské účetnictví. Autor popsal základní přístupy k manažerskému řízení, které lze u každého uživatele modifikovat dle jeho potřeb.

V blízké budoucnosti bude potřebné, aby účetní jednotky uměly řídit svou likviditu a prokazovaly, že svou činností neztrácejí svou ekonomickou hodnotu. Firma Gordic je schopna nabídnout řešení této problematiky na základě popsaných řešení uvedených v této knize. V poslední části knihy nazvané „Účetnictví pro řízení“ autor posadil účetnictví do oblasti kybernetiky. Nejspíš jde autorovi o výzvu, která, pokud by byla přijata, může být realizována firmou Gordic.

Na úplný závěr bylo přidáno účetnictví pro statistiku. Jedná se zejména o tvorbu „Pomocného analytického přehledu“ pro potřeby Eurostatu. Jde o problematiku, která je spojena s principy angloamerického účetnictví tzv. US GAAPu, proto není v současnosti zcela jasná její praktická realizace.

Na závěr bych chtěl ocenit autorovu snahu přiblížit vývoj v oblasti metodiky ve firmě Gordic široké veřejnosti. Přestože kniha je trochu obtížnější, tím myslím, že není dobrým čtením před spaním, může být i praktickou pomůckou nejen příznivcům firmy Gordic, jejím konkurentům, ale zejména široké veřejnosti, která se zabývá účetnictvím.

Ing. Jaromír Řezáč
generální ředitel firmy Gordic

Každá řádná kniha účetnictví musí začít účtovou osnovou.

V našem případě tomu nemůže být jinak.

Směrná účtová osnova 2012

<i>Číslo a název syntetického účtu, popřípadě účtové třídy</i>	<i>Ú ... ÚSC P ... PO O ... OSS F ... fondy</i>
Účtová třída 0 – Dlouhodobý majetek	
Účtová skupina 01 – Dlouhodobý nehmotný majetek	
012 – Nehmotné výsledky výzkumu a vývoje (072, 151)	Ú - P - O - F
013 – Software (073, 152)	Ú - P - O - F
014 – Ocenitelná práva (074, 153)	Ú - P - O - F
015 – Povolenky na emise a preferenční limity (154)	Ú - P - O - F
018 – Drobný dlouhodobý nehmotný majetek (078)	Ú - P - O - F
019 – Ostatní dlouhodobý nehmotný majetek (079, 156)	Ú - P - O - F
Účtová skupina 02 – Dlouhodobý hmotný majetek odpisovaný	
021 – Stavby (081, 163)	Ú - P - O - F
022 – Samostatné movité věci a soubory movitých věcí (082, 164)	Ú - P - O - F
025 – Pěstitelské celky trvalých porostů (085, 165)	Ú - P - O - F
028 – Drobný dlouhodobý hmotný majetek (088, 166)	Ú - P - O - F
029 – Ostatní dlouhodobý hmotný majetek (089, 167)	Ú - P - O - F
Účtová skupina 03 – Dlouhodobý hmotný majetek neodpisovaný	
031 – Pozemky (161)	Ú - P - O - F
032 – Kulturní předměty (162)	Ú - P - O - F
Účtová skupina 04 – Nedokončený a pořizovaný dlouhodobý majetek	
041 – Nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek	Ú - P - O - F
042 – Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek (168)	Ú - P - O - F
043 – Pořizovaný dlouhodobý finanční majetek (177)	Ú - - O - F
044 – Uspořádací účet technického zhodnocení dlouhodobého nehmotného majetku	Ú - P - O - F
045 – Uspořádací účet technického zhodnocení dlouhodobého hmotného majetku	Ú - P - O - F
Účtová skupina 05 – Poskytnuté zálohy na dlouhodobý nehmotný a hmotný majetek	
051 – Poskytnuté zálohy na dlouhodobý nehmotný majetek	Ú - P - O - F
052 – Poskytnuté zálohy na dlouhodobý hmotný majetek	Ú - P - O - F
053 – Poskytnuté zálohy na dlouhodobý finanční majetek	Ú - - O -
Účtová skupina 06 – Dlouhodobý finanční majetek	
061 – Majetkové účasti v osobách s rozhodujícím vlivem (171)	Ú - P - O -
062 – Majetkové účasti v osobách s podstatným vlivem (172)	Ú - P - O -
063 – Dluhové cenné papíry držené do splatnosti (173)	Ú - P - O -
067 – Dlouhodobé půjčky (175)	Ú - - O - F
068 – Termínované vklady dlouhodobé	Ú - P - O - F
069 – Ostatní dlouhodobý finanční majetek (176)	Ú - P - O -
Účtová skupina 07 – Oprávky k dlouhodobému nehmotnému majetku	
072 – Oprávky k nehmotným výsledkům výzkumu a vývoje (012)	Ú - P - O - F
073 – Oprávky k software (013)	Ú - P - O - F
074 – Oprávky k ocenitelným právům (014)	Ú - P - O - F
078 – Oprávky k drobnému dlouhodobému nehmotnému majetku (018)	Ú - P - O - F
079 – Oprávky k ostatnímu dlouhodobému nehmotnému majetku (019)	Ú - P - O - F

Směrná účtová osnova 2012

Číslo a název syntetického účtu, popřípadě účtové třídy	U ... ÚSC P ... PO O ... OSS F ... fondy
Účtová skupina 08 – Oprávky k dlouhodobému hmotnému majetku	
081 – Oprávky ke stavbám (021)	Ú - P - O - F
082 – Oprávky k samostatným movitým věcem a souborům movitých věcí (022)	Ú - P - O - F
085 – Oprávky k pěstitelským celkům trvalých porostů (025)	Ú - P - O - F
088 – Oprávky k drobnému dlouhodobému hmotnému majetku (028)	Ú - P - O - F
089 – Oprávky k ostatnímu dlouhodobému hmotnému majetku (029)	Ú - P - O - F
Účtová třída 1 – Zásoby a opravné položky	
Účtová skupina 11 – Materiál	
111 – Pořízení materiálu	Ú - P - O - F
112 – Materiál na skladě (181)	Ú - P - O - F
119 – Materiál na cestě	Ú - P - O - F
Účtová skupina 12 – Zásoby vlastní výroby	
121 – Nedokončená výroba (182)	Ú - P - O - F
122 – Polotovary vlastní výroby (183)	Ú - P - O - F
123 – Výrobky (184)	Ú - P - O - F
Účtová skupina 13 – Zboží	
131 – Pořízení zboží	Ú - P - O - F
132 – Zboží na skladě (185)	Ú - P - O - F
138 – Zboží na cestě	Ú - P - O - F
139 – Ostatní zásoby (186)	Ú - P - O - F
Účtová skupina 14 – Opravné položky k dlouhodobým pohledávkám	
142 – Opravné položky k poskytnutým návratným finančním výpomocem dlouhodobým (462)	Ú - P - O - F
144 – Opravné položky k dlouhodobým pohledávkám z postoupených úvěrů (464)	Ú - P - O - F
146 – Opravné položky k dlouhodobým pohledávkám z ručení (466)	Ú - - O -
149 – Opravné položky k ostatním dlouhodobým pohledávkám (469)	Ú - P - O - F
Účtová skupina 15 – Opravné položky k dlouhodobému nehmotnému majetku	
151 – Opravné položky k nehmotným výsledkům výzkumu a vývoje (012)	Ú - P - O - F
152 – Opravné položky k software (013)	Ú - P - O - F
153 – Opravné položky k ocenitelným právům (014)	Ú - P - O - F
154 – Opravné položky k povolenkám na emise a preferenčním limitům (015)	Ú - P - O - F
156 – Opravné položky k ostatnímu dlouhodobému nehmotnému majetku (019)	Ú - P - O - F
157 – Opravné položky k nedokončenému dlouhodobému nehmotnému majetku (041)	Ú - P - O - F
Účtová skupina 16 – Opravné položky k dlouhodobému hmotnému majetku	
161 – Opravné položky k pozemkům (031)	Ú - P - O - F
162 – Opravné položky ke kulturním předmětům (032)	Ú - P - O - F
163 – Opravné položky ke stavbám (021)	Ú - P - O - F
164 – Opravné položky k samostatným movitým věcem a souborům movitých věcí (022)	Ú - P - O - F
165 – Opravné položky k pěstitelským celkům trvalých porostů (025)	Ú - P - O - F
167 – Opravné položky k ostatnímu dlouhodobému hmotnému majetku (029)	Ú - P - O - F
168 – Opravné položky k nedokončenému dlouhodobému hmotnému majetku (042)	Ú - P - O - F
Účtová skupina 17 – Opravné položky k dlouhodobému finančnímu majetku	
171 – Opravné položky k majetkovým účastem v osobách s rozhodujícím vlivem (061)	Ú - P - O -
172 – Opravné položky k majetkovým účastem v osobách s podstatným vlivem (062)	Ú - P - O -
173 – Opravné položky k dluhovým cenným papírům držným do splatnosti (063)	Ú - P - O -

Směrná účtová osnova 2012

<i>Číslo a název syntetického účtu, popřípadě účtově třídy</i>	<i>U ... ÚSC P ... PO O ... OSS F ... fondy</i>
175 – Opravné položky k dlouhodobým půjčkám (067)	Ú- -O-F
176 – Opravné položky k ostatnímu dlouhodobému finančnímu majetku (069)	Ú-P-O-
177 – Opravné položky k pořizovanému dlouhodobému finančnímu majetku (043)	Ú- -O-F
Účtová skupina 18 – Opravné položky k zásobám	
181 – Opravné položky k materiálu (112)	Ú-P-O-F
182 – Opravné položky k nedokončené výrobě (121)	Ú-P-O-F
183 – Opravné položky k polotovarům vlastní výroby (122)	Ú-P-O-F
184 – Opravné položky k výrobkům (123)	Ú-P-O-F
185 – Opravné položky ke zboží (132)	Ú-P-O-F
186 – Opravné položky k ostatním zásobám (139)	Ú-P-O-F
Účtová skupina 19 – Opravné položky ke krátkodobým pohledávkám	
191 – Opravné položky k směnkám k inkasu (312)	Ú- -O-
192 – Opravné položky k jiným pohledávkám z hlavní činnosti (315)	Ú-P-O-F
193 – Opravné položky k poskytnutým návratným finančním výpomocím krátkodobým (316)	Ú-P-O-F
194 – Opravné položky k odběratelům (311)	Ú-P-O-F
195 – Opravné položky ke krátkodobým pohledávkám z postoupených úvěrů (317)	Ú- -O-F
196 – Opravné položky k pohledávkám z titulu daní a obdobných dávek (318)	Ú- -O-
197 – Opravné položky k pohledávkám za účastníky sdružení (351)	Ú-P-O-
198 – Opravné položky ke krátkodobým pohledávkám z ručení (361)	Ú- -O-F
199 – Opravné položky k ostatním krátkodobým pohledávkám (377)	Ú-P-O-F
Účtová třída 2 – Účty rozpočtového hospodaření, krátkodobý finanční majetek a krátkodobé úvěry a půjčky	
Účtová skupina 22 – Bankovní účty organizačních složek státu a běžné účty st. fondů	
222 – Příjmový účet organizačních složek státu	- -O-
223 – Zvláštní výdajový účet	- -O-
224 – Běžné účty státních fondů	- - -F
225 – Běžné účty fondů organizačních složek státu	- -O-
227 – Účet hospodaření státního rozpočtu	MFČR
Účtová skupina 23 – Bankovní účty územních samosprávných celků	
231 – Základní běžný účet územních samosprávných celků	Ú- - -
236 – Běžné účty fondů územních samosprávných celků (419)	Ú- - -
Účtová skupina 24 – Ostatní bankovní účty	
241 – Běžný účet	Ú-P-O-F
243 – Běžný účet FKSP	-P-O-F
244 – Termínované vklady krátkodobé	Ú-P-O-F
245 – Jiné běžné účty (419)	Ú-P-O-F
247 – Účty spravovaných prostředků	- -O-
248 – Souhrnné účty	- -O-
249 – Účty pro sdílení daní a pro dělenou správu	- -O-
Účtová skupina 25 – Krátkodobý finanční majetek	
251 – Majetkové cenné papíry k obchodování	Ú-P-O-F
253 – Dluhové cenné papíry k obchodování	Ú-P-O-
256 – Jiné cenné papíry	Ú-P-O-

Směrná účtová osnova 2012

Číslo a název syntetického účtu, popřípadě účtové třídy	U ... ÚSC P ... PO O ... OSS F ... fondy
Účtová skupina 26 – Peníze	
261 – Pokladna	Ú - P - O - F
262 – Peníze na cestě	Ú - P - O - F
263 – Ceniny	Ú - P - O - F
Účtová skupina 28 – Krátkodobé úvěry a půjčky	
281 – Krátkodobé úvěry	Ú - P - O - F
282 – Eskontované krátkodobé dluhopisy (směnky)	Ú - - O -
283 – Vydané krátkodobé dluhopisy	Ú - - O -
289 – Jiné krátkodobé půjčky	Ú - P - O - F
Účtová třída 3 – Zúčtovací vztahy	
Účtová skupina 31 – Krátkodobé pohledávky	
311 – Odběratelé (194)	Ú - P - O - F
312 – Směnky k inkasu (191)	Ú - - O -
313 – Pohledávky za eskontované cenné papíry	Ú - - O -
314 – Krátkodobé poskytnuté zálohy	Ú - P - O - F
315 – Jiné pohledávky z hlavní činnosti (192)	Ú - P - O - F
316 – Poskytnuté návratné finanční výpomoci krátkodobé (193)	Ú - P - O - F
317 – Krátkodobé pohledávky z postoupených úvěrů (195)	Ú - - O - F
318 – Pohledávky z titulu daní a obdobných dávek (196)	Ú - - O -
319 – Pohledávky ze sdílených daní	Ú - - O - F
Účtová skupina 32 – Krátkodobé závazky	
321 – Dodavatelé	Ú - P - O - F
322 – Směnky k úhradě	Ú - - O -
323 – Závazky z dávek sociálního zabezpečení	- - O -
324 – Krátkodobé přijaté zálohy	Ú - P - O - F
325 – Závazky z dělené správy a kaucí	Ú - - O -
326 – Přijaté návratné finanční výpomoci krátkodobé	Ú - P - O - F
327 – Přijaté zálohy daní	Ú - - O -
328 – Závazky z výběru daní	- - O -
329 – Závazky ze sdílených daní	- - O -
Účtová skupina 33 – Zúčtování se zaměstnanci a institucemi	
331 – Zaměstnanci	Ú - P - O - F
333 – Jiné závazky vůči zaměstnancům	Ú - P - O - F
335 – Pohledávky za zaměstnanci	Ú - P - O - F
336 – Zúčtování s institucemi sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění	Ú - P - O - F
Účtová skupina 34 – Zúčtování daní, dotací a ostatní zúčtování	
341 – Daň z příjmů	Ú - P - O - F
342 – Jiné přímé daně	Ú - P - O - F
343 – Daň z přidané hodnoty	Ú - P - O - F
344 – Jiné daně a poplatky	Ú - P - O - F
345 – Závazky k osobám mimo vybrané vládní instituce	Ú - P - O - F
346 – Pohledávky za vybranými ústředními vládními institucemi	Ú - P - O - F
347 – Závazky k vybraným ústředním vládním institucím	Ú - P - O - F

Směrná účtová osnova 2012

Číslo a název syntetického účtu, popřípadě účtově třídy	U ... ÚSC P ... PO O ... OSS F ... fondy
348 – Pohledávky za vybranými místními vládními institucemi	Ú - P - O - F
349 – Závazky k vybraným místním vládním institucím	Ú - P - O - F
Účtová skupina 35 – Pohledávky a závazky k účastníkům sdružení	
351 – Pohledávky za účastníky sdružení (197)	Ú - P - O -
352 – Závazky k účastníkům sdružení	Ú - P - O -
Účtová skupina 36 – Pohledávky a závazky z ručení a finančních operací	
361 – Krátkodobé pohledávky z ručení (198)	Ú - - O - F
362 – Krátkodobé závazky z ručení	Ú - - O -
363 – Pevné termínové operace a opce	Ú - - O -
364 – Závazky z neukončených finančních operací	- - O -
365 – Pohledávky z finančního zajištění	Ú - - O -
366 – Závazky z finančního zajištění	Ú - - O -
367 – Pohledávky z vydaných dluhopisů	Ú - - O -
368 – Závazky z upsaných nesplacených cenných papírů a podílů	Ú - - O -
Účtová skupina 37 – Jiné krátkodobé pohledávky a závazky	
371 – Krátkodobé pohledávky z nástrojů spolufinancovaných ze zahraničí	Ú - P - O - F
372 – Krátkodobé závazky z nástrojů spolufinancovaných ze zahraničí	Ú - P - O - F
373 – Poskytnuté zálohy na transfery	Ú - P - O - F
374 – Krátkodobé přijaté zálohy na transfery	Ú - P - O - F
377 – Ostatní krátkodobé pohledávky (199)	Ú - P - O - F
378 – Ostatní krátkodobé závazky	Ú - P - O - F
Účtová skupina 38 – Přechodné účty aktiv a pasiv	
381 – Náklady příštích období	Ú - P - O - F
383 – Výdaje příštích období	Ú - P - O - F
384 – Výnosy příštích období	Ú - P - O - F
385 – Příjmy příštích období	Ú - P - O - F
388 – Dohadné účty aktivní	Ú - P - O - F
389 – Dohadné účty pasivní	Ú - P - O - F
Účtová skupina 39 – Vnitřní zúčtování a vyrovnávací účty	
395 – Vnitřní zúčtování	Ú - P - O - F
396 – Spojovací účet při sdružení	Ú - P - O - F
Účtová třída 4 – Jmění, fondy, výsledek hospodaření, rezervy, dlouhodobé závazky a pohledávky, závěrečné účty a zvláštní zúčtování	
Účtová skupina 40 – Jmění účetní jednotky a upravující položky	
401 – Jmění účetní jednotky	Ú - P - O - F
402 – Fond privatizace	- - O -
403 – Transfery na pořízení dlouhodobého majetku	Ú - P - - F
404 – Agregované příjmy a výdaje minulých let	- - O -
405 – Kursové rozdíly	Ú - P - O - F
406 – Oceňovací rozdíly při změně metody	Ú - P - O - F
407 – Jiné oceňovací rozdíly	Ú - P - O - F
408 – Opravy chyb minulých období	Ú - P - O - F
Účtová skupina 41 – Fondy účetní jednotky	
411 – Fond odměn	- P - -

Směrná účtová osnova 2012

Číslo a název syntetického účtu, popřípadě účtové třídy	U ... ÚSC P ... PO O ... OSS F ... fondy
412 – Fond kulturních a sociálních potřeb	- P-O - F
413 – Rezervní fond tvořený ze zlepšeného výsledku hospodaření	- P-O-
414 – Rezervní fond z ostatních titulů	- P-O-
416 – Fond reprodukce majetku, investiční fond	- P- -
419 – Ostatní fondy	Ú-P-O-F
Účtová skupina 43 – Výsledky hospodaření	
431 – Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení	Ú-P-O-F
432 – Nerozdělený zisk, neuhrazená ztráta minulých let	Ú-P-O-F
Účtová skupina 44 – Rezervy	
441 – Rezervy	Ú-P-O-F
Účtová skupina 45 – Dlouhodobé závazky	
451 – Dlouhodobé úvěry	Ú-P-O-F
452 – Přijaté návratné finanční výpomoci dlouhodobé	Ú-P-O-F
453 – Dlouhodobé závazky z vydaných dluhopisů	Ú- -O-
455 – Dlouhodobé přijaté zálohy	Ú-P-O-F
456 – Dlouhodobé závazky z ručení	Ú- -O-
457 – Dlouhodobé směnky k úhradě	Ú- -O-
458 – Dlouhodobé závazky z nástrojů spolufinancovaných ze zahraničí	Ú-P-O-F
459 – Ostatní dlouhodobé závazky	Ú-P-O-F
Účtová skupina 46 – Dlouhodobé pohledávky	
462 – Poskytnuté návratné finanční výpomoci dlouhodobé (142)	Ú-P-O-F
464 – Dlouhodobé pohledávky z postoupených úvěrů (144)	Ú-P-O-F
465 – Dlouhodobé poskytnuté zálohy	Ú-P-O-F
466 – Dlouhodobé pohledávky z ručení (146)	Ú-P-O-
468 – Dlouhodobé pohledávky z nástrojů spolufinancovaných ze zahraničí	Ú-P-O-F
469 – Ostatní dlouhodobé pohledávky (149)	Ú-P-O-F
Účtová skupina 47 – Dlouhodobé zálohy na transfery	
471 – Dlouhodobé poskytnuté zálohy na transfery	Ú-P-O-F
472 – Dlouhodobé přijaté zálohy na transfery	Ú-P-O-F
Účtová skupina 49 – Závěrkové účty a zvláštní zúčtování	
491 – Počáteční účet rozvahový	Ú-P-O-F
492 – Konečný účet rozvahový	Ú-P-O-F
493 – Výsledek hospodaření běžného účetního období	Ú-P-O-F
499 – Zúčtování na základě zvláštních předpisů	- -O-
Účtová třída 5 – Náklady	
Účtová skupina 50 – Spotřebované nákupy	
501 – Spotřeba materiálu	Ú-P-O-F
502 – Spotřeba energie	Ú-P-O-F
503 – Spotřeba jiných neskladovatelných dodávek	Ú-P-O-F
504 – Prodané zboží	Ú-P-O-F
506 – Aktivace dlouhodobého majetku	Ú-P-O-F
507 – Aktivace oběžného majetku	Ú-P-O-F
508 – Změna stavu zásob vlastní výroby	Ú-P-O-F